SYYTTÄJÄLAITOS
ÅKLAGARMYNDIGHETEN

4.5.2026
SY/1294/2026

Jakelun mukaan

Syyttäjälaitoksen lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle vuosien 2027–2030 julkisen talouden suunnitelmasta

1. VN selonteko VNS 3/2026 vp – 30.4.2026 (Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030)

1 Johdanto

Hallitus päätti kehysriihessä uusista toimintameno- ja tuottavuussäästöistä, jotka ovat oikeushallinnossa vuonna 2027 noin 3,98 milj. euroa ja kasvavat vuoteen 2030 mennessä noin 16,56 milj. euroon.

Syyttäjälaitoksen määrärahat vuosille 2027–2030 julkisen talouden suunnitelman mukaisesti on esitetty alle.

Syyttäjälaitoksen toimintamenot (1 000 €)	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Edellinen kehyspäätös	63 666	63 566	63 566	63 566
Toimintamenosäästö (Lisätoimet 2025)	*-803*	*-803*	*-803*	*-803*
Tietosuojavaltuutetun toiminnan turvaaminen (siirto momentille 25.01.03)	*-150*	*-150*	*-150*	*-150*
Varautumisen toimenpiteet Helsingin oikeustalossa (siirto momentilta 28.01.20)	*23*	*23*	*23*	*23*
Palkkausten tarkistukset	*3 341*	*4 102*	*4 102*	*4 102*
Tuottavuustoimenpiteet JTS 2027 - 2030	*-111*	*-331*	*-665*	*-1 102*
Uusi kehys 2027–2030	65 966	66 407	66 073	65 636

Taulukko 1. Kehyspäätös 2027–2030

Syksyn 2025 budjettiriihessä käynnistetyn virastorakenneselvityksen 25 milj. euron säästötavoite toteutetaan yleisenä toimintamenovähennyksenä. Oikeusministeriön hallinnonalan osuus on noin 2,6 milj. euroa, josta Syyttäjälaitoksen osuudeksi arvioidaan noin 0,16 milj. euroa vuodesta 2027 alkaen. Leikkaus kohdennetaan virastomomenteille myöhemmin budjettivalmistelussa, mikä kasvattaa Syyttäjälaitoksen sopeutustarvetta.

2 Tilanne ja toimintaedellytykset

Poliisin resurssien vahvistaminen ja esitutkinnan tehostaminen[1] ovat jo lisänneet syyttäjille saapuvien asioiden määrää. Sisäisen turvallisuuden selonteossa on lisäksi ehdotettu ylivaalikautista poliisin operatiivisen henkilöstön määrän lisäämistä. Samaan aikaan Syyttäjälaitoksen resurssipohja heikkenee ja rahoitusta kohdistuu aiempaa selkeästi enemmän ICT-menoihin.

Avoinna olevien asioiden määrän arvioidaan kasvavan voimakkaasti ja ratkaisuajat pitenevät. Käräjäoikeuksiin vireille laitettujen asioiden määrät eivät tule kasvamaan, vaan rikosprosessin ruuhkautuminen keskittyy Syyttäjälaitokseen, josta näyttää muodostuneen rikosprosessiketjun pullonkaula, koska sen resurssit eivät ole oikeassa suhteessa sisään tulevien asioiden määrään.

Kokonaisuutena näyttää siltä, että rikosprosessiketju on ajautumassa rakenteelliseen epätasapainoon, jossa kasvavaa työmäärää ei pystytä hallitsemaan nykyisillä resursseilla. Syyttäjien käsiteltäväksi saapuneiden asioiden lisääntyminen, määrärahaleikkaukset ja voimakkaasti kasvaneet ICT-menot merkitsevät, ettei oikeudenhoidon selonteossa asetettuja tavoitteita voida nykyresursseilla saavuttaa.

Taloudellisen aseman ennakoidaan heikkenevän seuraavan kehyskauden aikana myös yleisen kustannustason nousun vuoksi. Energian hinnan kehitys lisää inflaatiopaineita ja riskiä toimitilakustannusten noususta. Lisäksi Valtori on tiedottanut[2], että globaali tekoälyinvestointien kasvu nostaa laitteiden hankintahintoja sekä lisenssikustannuksia. Kustannustason nousu voi olla jopa kymmeniä prosentteja ja kustannukset voivat jäädä pysyvästi nykyistä korkeammalle tasolle. Kyse on merkittävästä menopaineesta, koska Valtorin palvelujen osuus on noin 40 % Syyttäjälaitoksen ICT-menoista, jotka vuonna 2026 ovat noin 7,76 milj. euroa (12 % talousarviosta).

[1] Poliisihallituksen tulossopimus 2026–2029
[2] Valtori tiedote 22.4.2026 | ”Globaali markkinatilanne kasvattaa laite- ja lisenssikuluja valtion ICT-palveluissa”

2.1 Ratkaisutoiminta

Saapuvien asioiden määrä ylittää Syyttäjälaitoksen ratkaisukapasiteetin. Asioita arvioidaan saapuvan noin 97 000–98 000 vuodessa, kun edellisen vuosikymmenen keskiarvo on ollut noin 87 000 asiaa vuodessa.

Oikeudenhoidon selonteossa Syyttäjälaitoksen rahoitus mitoitettiin noin 90 000 saapuvan asian tasolle tai hieman sen yli. Selonteon jälkeen poliisin resursseja lisättiin. Samanaikaisesti toimintamenoleikkaukset ovat heikentäneet Syyttäjälaitoksen toimintaedellytyksiä. Käytännössä oikeudenhoidon selonteon perusteella myönnetty lisärahoitus on leikkausten myötä poistunut, eikä julkisen talouden suunnitelman mukainen rahoitus enää vastaa toimintaympäristöä.

Ratkaisutoiminta	arvio 2026	arvio 2027	arvio 2028	arvio 2029	arvio 2030
Saapuneet asiat (kpl)	98 800	97 500	97 500	97 500	97 500
Ratkaistut asiat (kpl)	92 700	83 500	81 400	80 400	79 900
Ero (kpl)	6 100	14 000	16 100	17 100	17 600

Taulukko 2. Arvio saapuvista ja ratkaistuista asioista

Työmäärän kasvuun ei ole kyetty vastaamaan tuottavuuden kasvulla. Syyttäjäntoiminnan tuottavuus[3] on pysynyt matalana ja henkilöstön väheneminen vuodesta 2027 alkaen heikentää tilannetta edelleen. Uusi rikosasioiden käsittelyjärjestelmä AIPA ei ole myöskään parantanut tuottavuutta. Järjestelmässä on tuloksellisen työn kannalta merkittäviä puutteita ja sen kehitys vie aikaa ja resursseja.

2.2 Avoinna olevat asiat

Jos tuottavuus ei parane merkittävästi, avoinna olevien asioiden määrä kasvaa nopeasti. Vuoden 2026 lopussa asioita arvioidaan olevan avoinna noin 34 000 kpl ja määrä voi vuoteen 2030 mennessä nousta lähelle 100 000 asiaa.

Avoinna olevat asiat (kpl)	arvio 2026	arvio 2027	arvio 2028	arvio 2029	arvio 2030
Avoinna yhteensä	34 300	48 300	64 300	81 400	99 000
avoinna 6–12 kk	6 200	8 700	11 600	14 700	17 900
avoinna yli 12 kk	2 050	2 890	3 850	4 870	5 930

Taulukko 3. Arvio avoinna olevien asioiden kehityksestä

[3] Ratkaistut asiat / syyttäjä htv

Rästin kasvu vaikeuttaa pitkään avoinna olevien asioiden hallintaa. Valtakunnallinen ruuhkanpurkuyksikkö on onnistunut pienentämään pitkään avoinna olleiden asioiden suhteellista osuutta, mutta vaikutus menetetään nopeasti, jos rästin kasvu jatkuu arvioidulla tavalla. Ruuhkanpurkuyksikön määräaikainen rahoitus päättyy keväällä 2028, mikä lisää riskiä tilanteen heikkenemisestä.

Tuottavuuden pitäisi kasvaa nykyisestä vähintään kolmanneksella ja historiallisen korkealle tasolle. Tammi-maaliskuussa 2026 ratkaisuja oli keskimäärin 200 kpl yhtä syyttäjän henkilötyövuotta kohti. Yhden syyttäjän ratkaisutuottavuuden olisi kasvettava kehyskauden loppuun mennessä noin 270 asiaan, jotta avoinna olevien asioiden määrää saataisiin vähennettyä.

Vaikka tuottavuus kasvaisikin merkittävästi, veisi vuosia, jotta avoinna olevien asioiden määrä saataisiin vähennettyä kokonaisuutena kohtuulliselle tasolle. Tällaiselle kehitykselle ei ole nähtävissä realistisia edellytyksiä lyhyellä aikavälillä.

Tuottavuuden merkittävä kasvu edellyttäisi rikosprosessin tuntuvaa sujuvoittamista ja keventämistä, työvoimasidonnaisten työvaiheiden selvää vähentämistä sekä näitä tukevia lainsäädäntömuutoksia ja lisärahoitusta tietojärjestelmien mittavaan kehittämiseen.

2.3 Käsittelyajat

Kaikkien asioiden keskimääräisten käsittelyaikojen arvioidaan pitenevän vuonna 2027 noin 5,9 kuukauteen ja vuoteen 2030 mennessä mahdollisesti jopa noin vuoteen. Viiveet kasvavat kaikissa vaativuusluokissa. Vuoden 2026 keväällä keskimääräinen ratkaisuaika on pidentynyt yli kuukaudella vuoteen 2025 nähden.

Kyse ei ole ainoastaan syyteharkinnan viivästymisestä, vaan myös siitä, ettei tuomioistuinkäsittelyihin voida osoittaa riittävästi henkilöstöä. Lisäksi esitutkinta pitkittyy syyttäjien kiireen vuoksi.

Syyttäjälaitoksen keskeinen tuloksellisuuden mittari on pitkään ollut se, että noin 75 % asioista on pystytty ratkaisemaan kahden kuukauden sisällä niiden saapumisesta. Vuonna 2025 osuus pieneni 67 %:iin. Vuoden 2026 kevään aikana osuus on laskenut edelleen 52 %:iin. Mikäli toiminta ruuhkautuu aiemmin kuvatulla tavalla, voi nopeasti ratkaistavien asioiden osuus laskea noin kolmannekseen. Kun nopeasti ratkaistavien asioiden osuus pienenee voimakkaasti, rästi ja käsittelyajat kasvavat erittäin nopeasti.

Käsittelyaikojen pidentyminen johtaa väistämättä siihen, että yhä useampi asia etenee tuomioistuimeen vasta, kun syyteoikeus on lähellä vanhentumista. Tämä heikentää merkittävästi rikosprosessin vaikuttavuutta ja kansalaisten luottamusta oikeudenhoitoon. Syyteoikeuksien vanhentumisen vaaran lisääntyminen niin syyttäjälaitoksessa kuin käräjäoikeuksissa on ilmeinen.

2.4 Henkilöstö

Henkilöstön määrä vähenee jyrkästi toimintamenoleikkausten ja kasvaneiden ICT-menojen vuoksi.

Henkilötyövuodet	arvio 2026	arvio 2027	arvio 2028	arvio 2029	arvio 2030
Yhteensä	684	596	576	568	563
josta syyttäjiä	493	427	415	408	404

Taulukko 4. Arvio henkilötyövuosien kehityksestä

Samaan aikaan yksittäisen syyttäjän työmäärä kasvaa. Alueseurantakäyntien perusteella työkuorma on jo nykyisin monin paikoin kohtuuton ja epätasaisesti jakautunut. Työn vaativuuden kasvu, suorituskyvyltään riittämätön AIPA, henkilöstön vaihtuvuus ja niukat resurssit ovat heikentäneet työhyvinvointia ja työn hallinnan tunnetta.

Kehityksen jatkuessa arvioidulla tavalla kuormitus kasvaa, mikä heikentää työssä jaksamista ja toiminnan tuloksellisuutta. Lisäksi määräaikainen henkilöstö kohtaa kasvavaa epävarmuutta, kun työpaikkojen pysyvyys on uhattuna. Tämä vaikeuttaa rekrytointia ja heikentää Syyttäjälaitoksen vetovoimaa työnantajana.

3 Oikeudenhoidon sujuvoittamishankkeet

Lainsäädäntömuutoksista merkittävin mahdollinen tuottavuusvaikutus liittyy sakkomenettelyn laajentamiseen. Toteutuessaan se voisi vähentää syyttäjille tulevien yksinkertaisten asioiden määrää arviolta noin 5 000–6 000 asialla vuodessa. Sakkouudistus tehostaa kuitenkin myös poliisin työtä, mikä voi lisätä syyttäjille siirtyvien runkoasioiden määrää.

Syyttämättäjättämispäätösten perusteluvelvollisuuden keventäminen kohdistuu vuosittain noin 11 000–13 000 asiaan (13–15 % kaikista asioista). Tämän voidaan olettaa parantavan syyttäjäntoiminnan tuottavuutta.

Syyteneuvottelujen laajentaminen voi sujuvoittaa yksittäisten asioiden käsittelyä, mutta niiden kokonaisvaikutuksen tuottavuuteen arvioidaan jäävän rajalliseksi.

Hovioikeusmenettelyn uudistuksen arvioidaan vähentävän syyttäjien työmäärää hovioikeuksissa. Samalla on kuitenkin mahdollista, että käräjäoikeuskäsittelyjen suullisen todistelun vaatimukset lisääntyvät, mikä voi osittain siirtää työmäärää ensimmäiseen oikeusasteeseen.

Edellä esitettyjä tuottavuutta lisääviä vaikutuksia kuitenkin vähentää E-evidence-sääntelyn toimeenpano elokuussa 2026, jonka arvioidaan lisäävän syyttäjien työmäärää pysyvästi usealla henkilötyövuodella.

4 Syyttäjälaitoksen toimenpiteet

Vähenevät voimavarat suunnataan selkeällä painotuksella syyttäjäntoiminnan ydintehtäviin uuden syyttäjäntoiminnan strategian mukaisesti. Hallinnollisia ja päällekkäisiä tehtäviä vähennetään sekä tukipalveluja keskitetään. Avoinna olevien asioiden määrän voimakasta kasvua ja käsittelyaikojen pidentymistä ei voida käytettävissä olevilla resursseilla ehkäistä. Tilannetta on kuitenkin mahdollista hallita nykyistä paremmin.

Prosessien sujuvuutta parannetaan lisäämällä toimintaa nopeuttavia menettelyjä ja tasaamalla työkuormaa syyttäjäalueiden välillä. Alueriippumatonta syyttäjäntoimintaa lisätään ja ruuhkanpurkuyksikön toimintamalleja hyödynnetään valtakunnallisesti laajemmin.

Tuomioistuinyhteistyön kehittämistä jatketaan lisäämällä käräjäpäivätehokkuutta sekä lisäämällä kirjallista menettelyä, poissaolokäsittelyjä, etäkäsittelyitä sekä syyteneuvottelujen käyttöä. Vapautuva aika kohdennetaan syyteharkintaan ja esitutkintayhteistyöhön.

Niukkenevassa resurssitilanteessa Syyttäjälaitos pyrkii tukemaan voimakkaasti henkilöstön työssäjaksamista.

Toimenpiteillä voidaan parantaa työn tuottavuutta ja kohdentaa resursseja vaikuttavasti resursseja. Ne eivät kuitenkaan poista rakenteellista epätasapainoa, joka on syntynyt poliisin kasvaneiden resurssien ja Syyttäjälaitoksen vähenevien voimavarojen välillä.

Ari-Pekka Koivisto

Valtakunnansyyttäjä

Olli Lintu

Erityisasiantuntija

Liitteet

Jakelu

LaV@eduskunta.fi

Valtakunnansyyttäjä

Apulaisvaltakunnansyyttäjä

VKST osastopäälliköt

VKST yksikköjen päälliköt

Suomen syyttäjäyhdistys ry (Piia Mäenpää)

Tiedoksi

VKST taloussuunnittelija

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto
Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki
Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888
valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Olli Lintu
Erityisasiantuntija
Syyttäjälaitos
olli.lintu@oikeus.fi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Ari-Pekka Koivisto
Valtakunnansyyttäjä
Syyttäjälaitos
ari-pekka.koivisto@oikeus.fi